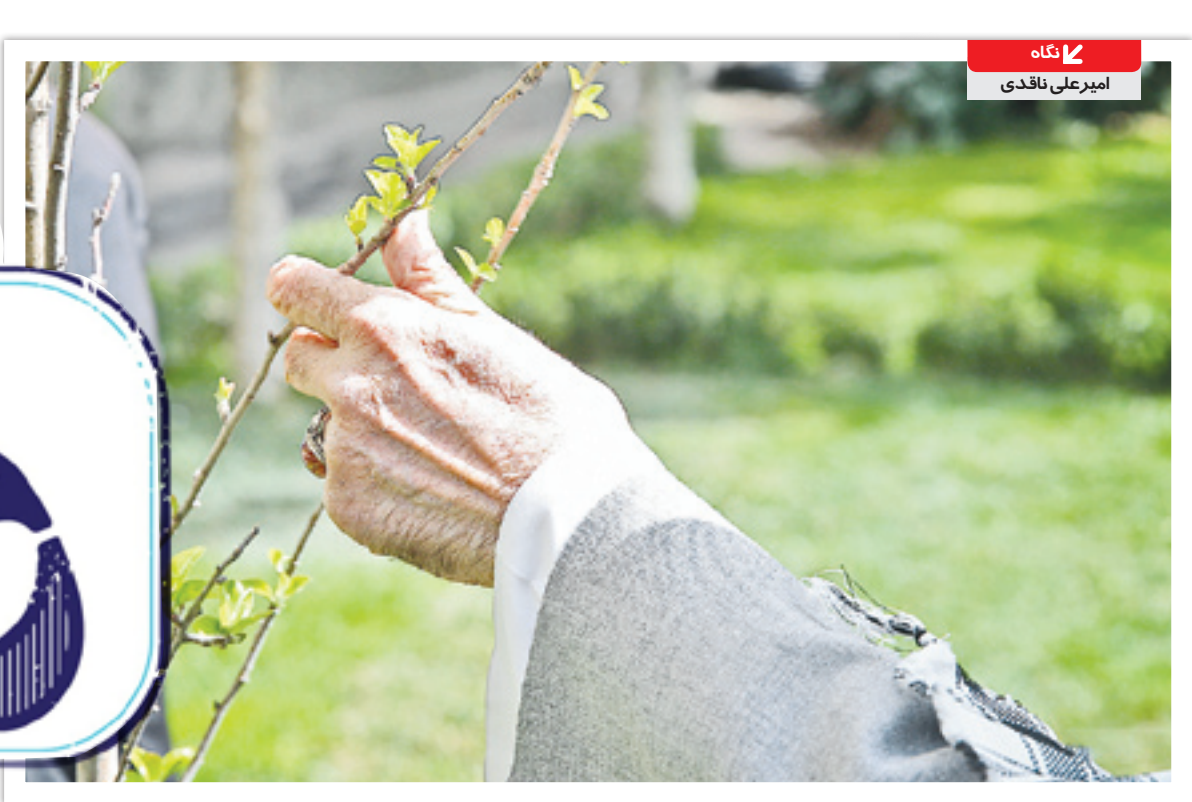

صفحه گام دوم انقلاب کوششی است رسانه‌ای جهت تبیین و شرح بیانیه رهبر معظم انقلاب اسلامی حضرت آیت‌الله العظمی‌خامنه‌ای(مدظله‌العالی)به‌مناسبت چله‌انقلاب‌اسلامی‌و در هر شماره،فرازی‌از بیانیه‌گام‌دوم‌انقلاب‌اسلامی‌را‌مورد‌بررسی قرار می‌دهیم.

قدم به قدم با بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی(۱)

چله دوم انقلاب دومین مرحله خودسازی جامعه‌پردازی و تمدن‌سازی

■ **چرا ۴۰سالگی انقلاب؟**
باررسی محتوای بیانیه موسوم به گام دوم، این سؤال به ذهن متبادر می‌شود که چرا ۴۰ سالگی انقلاب، مبدأ دومین مرحله اساسی پیشروی انقلاب اسلامی و به عبارت بهتر گام دوم آن است؟ رهبر انقلاب اسلامی در فراز ابتدایی بیانیه خود به مناسبت چهلمین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی، می‌فرماید: «انقلاب پرشکوه ملت ایران که بزرگ‌ترین و مردمی‌ترین انقلاب عصر جدید است، تنها انقلابی است که یک چله پرافتخار را بدون خیانت به آرمان‌هایش پشت‌سر نهاده و در برابر همه وسوسه‌هایی که غیرقابل مقاومت به‌نظر می‌رسیدند، از کرامت خود و اصالت شعارهایش صیانت کرده و اینک وارد دومین مرحله خودسازی، جامعه‌پردازی و تمدن‌سازی شده است.»^(۱) رهبر انقلاب‌اسلامی ضمن با افتخار خواندن ۴۰سال‌اول انقلاب که در جای خود شرح و بسط داده شده‌است، انقلاب را در گام دوم پیشرفت به سمت اهداف والای خود می‌داندت. شاید بتوان گفت در گفتمان رهبر انقلاب اسلامی تا به حال هدفی بالاتر و عالی‌تر از شکل‌گیری تمدن نوین اسلامی درحیطه جهانی ترسیم نشده‌باشد.^(۲) می‌توان سایر اهداف را ذیل این هدف جا نمایی کرد، اما این سؤال پیش می‌آید که چرا ۴۰سالگی به‌سمت‌مطلعی برای حرکت به این هدف عالی انتخاب شده‌است.

■ **۴۰ سالگی، به عنوان نمادی از بالندگی**
در ادبیات عرفانی و حقی دینی، چهل و سن چهل سالگی نماد بالندگی و سکوفایی است. در باب استفاده از عدد ۴۰ مصداق‌های زیادی در فقه،اعمال عبادی، آیت و روایات وجود دارد. «در احادیث بسیاری به ویژه در احادیث ناظر به توصیه‌ها یا نهنی‌های عبادی و اخلاقی، عدد ۴۰ به سبب خاصیت افاده کثرت، عمدتاجنبه تقویت‌کنندگی تشریفی یا تحذیری دارد؛ توصیه به ۴۰ بار ختم قرآن، حفظ ۴۰ حدیث، دعاکردن در حق ۴۰مؤمن، حضور یافتن ۴۰تن در تشییع جنازه مؤمن و گواهی دادن ایشان به نیکی و ایمان وی و اینکه چنین شهادتی موجب آمرزش مرده خواهد شد و اینکه همه‌سایگی تا ۴۰خانه‌خا هر سواست.»^(۳) در ادبیات عرفانی عدد ۱۰و مصداقش یعنی ۴۰سالگی کاربرد دارد. به طوری که در مصادیق زیادی به عنوان سن بالندگی و پختگی به شمار می‌آید. این تارقار عددی نه اصلی‌ترین دلیل، ولی یکی از تمثیل‌های جالب در انتخاب مقطع ۴۰سالگی برای شروع گام دوم می‌باشد.

■ **طمع دشمنان انقلاب اسلامی**

کشور در حالی وارد سال ۱۳۹۷ می‌شد که به چند دلیل، تلاشی دشمن برای سرنگونی انقلاب در این مقطع به حد قابل توجهی افزایش یافته بود، شاید مهم‌ترین دلیل، ناکارآمدی دولت برآمد از ایده شکست خورده دوستی با نظام سلطه و دشمن بود، این در حالی است که همه دلسوزان کشور و به‌خصوص رهبر معظم انقلاب اسلامی، بارها بر ضرورت عدم اعتماد صرف به دشمن، عدم اتکا به بیرون و مذاکره با بیگانه و تکیه بر توان و ظرفیت داخلی تأکید کرده بودند.

عدم توجه به توان داخل و اقتصاد مقاومتی، ایجاد حس رشد کاذب با تزریق نقدینگی به اقتصاد و نیز مؤسسات ضررده و ورشکسته شرایط اقتصادی کشور را در نظر هر کارشناس زده و بدون غرض اقتصادی در انتهای سال ۹۶ و نیز سال ۹۷ در شرایط نامطلوبی نشان می‌داد. افتخاشات دی ۱۳۹۶ به عنوان حرکت آزمایشی برای فتنه اقتصادی سال ۱۳۹۷ در نظر گرفته شده بود. جان بولتون، در لفاظی در اجتماع مناقضین در شهر پاریس به همکاری امریکا با این گروهک تروریستی اعتراف کرده و برای براندازی جمهوری اسلامی اینچنین نسخه

می‌پیچد: «نتیجه این بازبینی اُدر سیاست دولت ترامپ علیه ایران اُو آنچه بسیاری از ما در ایالات متحده به سمت آن حرکت می‌کنیم، باید تشخیص این باشد که انقلاب سال ۱۹۷۹ آیت‌الله خمینی تا جشن ۴۰سالگی‌اش دوام نخواهد آورد.»^(۴) وی بر سر سختی ایران بر اهداف انقلاب ۱۳۵۷ اعتراف می‌کند و عملاً این سخن رهبر انقلاب در بیانیه گام دوم که انقلاب ایران «تنها انقلابی است که یک چله پرافتخار را بدون خیانت به آرمان‌هایش پشت‌سر نهاده» را تأیید می‌کند و می‌گوید: «سیاست اعلام شده آمریکا باید براندازی نظام حاکم در تهران باشد… وفتارها و اهداف نظام ایران تغییر نخواهند کرد و تنها راه‌حل تغییر آن نظام است و به همین دلیل است که قبل از سال ۲۰۱۹ ما که در اینجا هستیم، این موضوع را جشن خواهیم گرفت.»^(۵) رهبر انقلاب اسلامی با تمسخر این توهمات دشمن، در ابتدای سال ۱۳۹۸ و بعداز سپری کردن سالی آرام (از لحاظ امنیتی) برای کشور، وعده‌های پوچ دشمن را به رخشان می‌کشند: «یکی دیگر از همین حضرات احمق‌های درجه یک اظهارنظر کرد که در سال ۲۰۱۹ آقایان امریکایی کریسمس را در تهران خواهند گرفت. خب اینها حرف‌هایی است که زدنن. من نمی‌دانم، یعنی دو نظر وجود دارد که آیا اینها واقعاً تحلیل‌شان نسبت به مسائل منطقه و کشور دور از واقعیت است که این حرف‌ها را جدی می‌زنند، یعنی واقعاً گفتن این حرف‌ها [از احماقت است؟ یا نه، قصد جنگ روانی دارند و خیانت می‌کنند این حرف‌ها را بخش می‌کنند در فضای رسانه‌ای عالم به منظور جنگ روانی؟ این برای من روشن نیست؛ ممکن است هر دو باشد، هم حماقت هم خیانت.»^(۶)

ما که در اینجا مسئله نکات مهمی خاطر نشان می‌شود: ۱- اشعار به هدف نیل به «تمدن نوین اسلامی» از اولین ماه‌های رهبری معظم‌له در بیانات ایشان شروع شد و در طول رهبری ایشان به کرات به آن اشاره شده، پیرامون آن راهبرندهای میانی و کلان ترسیم شده ابعاد و جوانب، فرصت‌ها و تهدیدهای نیل به آن مورد بررسی قرار گرفته است.

در گفتمان مطرح شده از سوی رهبر انقلاب‌اسلامی، نیل به تمدن اسلامی دارای پنج مرحله است، این پنج مرحله «انقلاب اسلامی»، «نظام اسلامی»، «دولت اسلامی»، «جامعه اسلامی» و «در نهایت امت اسلامی» یا «تمدن نوین اسلامی»^(۷) هستند.^(۸) رهبر انقلاب در دیدار دانشجویمان کرمانشاهی به این مسئله اشاره می‌کنند: «یک زنجیره منطقی وجود دارد، پیش‌ها این را گفتیم، بحث شده. حلقه اول، انقلاب اسلامی است، بعد

مشاهده و رصد حرکت ت دشمنان انقلاب در داخل و خارج، فضای رسانه‌های متأثر از این جریان و… حاکی از خیز و امید دشمن به سرنگونی انقلاب در فتنه اقتصادی و صبر مردم نسبت به مشکلات، دلسوزی برخی مدیران و درایت رهبر انقلاب، این بار نیز دشمن از اهداف خود بازماند. رهبر انقلاب در این باره و در اوج همین اظهارات خصمانه درباره ره سال ۹۷ می‌فرماید: «در طول ۲۸ سال گذشته، چه‌زمانی بوده که شما نمی‌خواستید نظام اسلامی را تغییر دهید، اما همواره سرتان به سنگ خورده و از این پس هم همین‌گونه خواهد بود.»^(۹)

■ **جایگاه تمدن نوین اسلامی در گفتمان حضرت آیت‌الله خامنه‌ای**
سابقه طرح چشم‌انداز راهبردی تشکیل و نیل به «تمدن نوین اسلامی» در گفتمان رهبر انقلاب، به سال ۶۸ و اولین

گام دوم

گام دوم۸۸۴۹۸۴۸

«از میان همه ملت‌های زیر ستم، کمتر ملتیی به انقلاب همت می‌گمارد و در میان ملت‌هایی که به‌باخاسته و انقلاب کرده‌اند، کمتر دیده شده که توانسته باشند کار را به نهایت رسانده و به جز تغییر حکومت‌ها، آر مان‌های انقلابی را حفظ کرده باشند، اما انقلاب پرشکوه ملت ایران که بزرگ‌ترین و مردمی‌ترین انقلاب عصر جدید است، تنها انقلابی است که یک چله پرافتخار را بدون خیانت به آرمان‌هایش پشت‌سر نهاده و در برابر همه وسوسه‌هایی که غیرقابل مقاومت به‌نظر می‌رسیدند، از کرامت خود و اصالت شعارهایش صیانت کرده و اینک وارد دومین مرحله خودسازی، جامعه‌پردازی و تمدن‌سازی شده‌است. درودی از اعماق دل بر این ملت، به نرسلی که آغاز کرد و ادامه داد و بر نسلی که اینک وارد فرآیند بزرگ و جهانی ۴۰ سال دوم می‌شود.»

(بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی)

پاسخ به این سؤالات، باید ابتدا توضیح رهبر انقلاب مطالعه شود: «جامعه اسلامی [یعنی جامعه‌ای که در

آن، آرمان‌های اسلامی، اهداف اسلامی، آرزوهای بزرگی که اسلام برای بشر ترسیم کرده است، تحقق پیدا کند. جامعه عادل، برخوردار از عدالت، جامعه آزاد، جامعه‌ای که مردم در آن، در اداره کشور، در آینده خود در پیشرفت خود دارای نقش هستند، دارای تأثیرند. جامعه‌ای دارای عزت ملی و استغنائی ملی، جامعه‌ای برخوردار از رفاه و مبرای از فقر و گرسنگی، جامعه‌ای دارای پیشرفت‌های همه‌جانبه - پیشرفت علمی، پیشرفت اقتصادی، پیشرفت سیاسی - و بالاخره جامعه‌ای بدون سکون، بدون رکود، بدون توقف و در حال پیشروی دائم؛ این آن جامعه‌ای است که ما دنبالش هستیم. البته این جامعه تحقق پیدا نکرده، ولی ما دنبال این هستیم که این جامعه تحقق پیدا کند. پس این شد هدف اصلی و مهم میانه ما.»^(۱۰) طبق این فراز از سخنان رهبر انقلاب و نیز با نگاه به توصیفی که رهبر انقلاب اسلامی از وضعیت جامعه ایرانی از لحاظ دین‌داری، معنویت و اخلاق ارائه می‌دهند،^(۱۱) به این نتیجه می‌رسیم محقق نشدن مرحله جامعه اسلامی به معنی اسلامی نبودن جامعه کنونی نیست، بلکه اگر این مراحل را به صورت متوالی بنگریم، به معنی عدم اكمال آن می‌باشد.

۲- ریل گذاری رهبر انقلاب برای اهداف غایی؛ یکی از وظایف مدیر عالی در علم مدیریت، برنامه‌ریزی است، به طوری که در علم مدیریت نیز یکی از ارکان اصلی مدیریت، برنامه‌ریزی است.^(۱۲) مثلاً در تقسیم‌بندی پنج گانه معروف از اجزای علم مدیریت، برنامه‌ریزی اولین مرحله و بخش است. همچنین در تقسیم‌بندی هفت‌گانه^(۱۳) از وظایف مدیر، بازم برنامه‌ریزی به عنوان اولین گام و بخش به چشم می‌خورد.^(۱۴) هر چه دستگاه تحت مدیریت عظیم‌تر و گستره بیشتری داشته باشد، مدیریت راهبردی‌تر و کلان‌تر خواهد بود.

از آنجا که مدیر با یک ساختار مر ده مواجه نیست، بلکه با ساختار انسانی مواجه است، باید انعطاف مخصوصی نیز به خرج دهد. خصوصاً اگر با تعبیر رایج در مدیریت نت تفاوت‌هایی داشته باشد، زیرا در مدیریت مدیر مسلط بر همه پرسنل و محیط تحت مدیریت خود بوده، زندگی شغلی ایشان به دست او بوده و اگر توانمند باشد می‌تواند هر گونه دستوری را در حد توان بدنه نیروی انسانی خود به اجرا در بیاورد، اما رهبر و امام امت هر چند قدرت عالی است و اختیارات فراوانی دارد، ولی با یک مدیر سازمان و شرکت تفاوت‌های زیادی دارد. اول و مهم‌ترین تفاوتی که به موضوع این نوشتار برمی‌گردد، در نوع رابطه رئیس و مرئوس است که ایشان بایدنه تحت مدیریت خود دارد. بخش قابل توجهی از جامعه که مردم عادی و غیر شاغل در شغل‌های رایج در مدیریت نت تفاوت‌هایی داشته باشد، زیرا در مدیریت مدیر مسلط بر همه پرسنل و محیط تحت مدیریت خود بوده، زندگی شغلی ایشان به دست او بوده و اگر توانمند باشد می‌تواند هر گونه دستوری را در حد توان بدنه نیروی انسانی خود به اجرا در بیاورد، اما رهبر و امام امت هر چند قدرت عالی است و اختیارات فراوانی دارد، ولی با یک مدیر سازمان و شر کت تفاوت‌های

زیادی دارد. اول و مهم‌ترین تفاوتی که به موضوع این نوشتار برمی‌گردد، در نوع رابطه رئیس و مرئوس است که ایشان بایدنه تحت مدیریت خود دارد. بخش قابل توجهی از جامعه که مردم عادی و غیر شاغل در شغل‌های رایج در مدیریت نت تفاوت‌هایی داشته باشد، زیرا در مدیریت مدیر مسلط بر همه پرسنل و محیط تحت مدیریت خود بوده، زندگی شغلی ایشان به دست او بوده و اگر توانمند باشد می‌تواند هر گونه دستوری را در حد توان بدنه نیروی انسانی خود به اجرا در بیاورد، اما رهبر و امام امت هر چند قدرت عالی است و اختیارات فراوانی دارد، ولی با یک مدیر سازمان و شر کت تفاوت‌های

زیادی دارد. اول و مهم‌ترین تفاوتی که به موضوع این نوشتار برمی‌گردد، در نوع رابطه رئیس و مرئوس است که ایشان بایدنه تحت مدیریت خود دارد. بخش قابل توجهی از جامعه که مردم عادی و غیر شاغل در شغل‌های رایج در مدیریت مدیر مسلط بر همه پرسنل و محیط تحت مدیریت خود بوده، زندگی شغلی ایشان به دست او بوده و اگر توانمند باشد می‌تواند هر گونه دستوری را در حد توان بدنه نیروی انسانی خود به اجرا در بیاورد، اما رهبر و امام امت هر چند قدرت عالی است و اختیارات فراوانی دارد، ولی با یک مدیر سازمان و شر کت تفاوت‌های

زیادی دارد. اول و مهم‌ترین تفاوتی که به موضوع این نوشتار برمی‌گردد، در نوع رابطه رئیس و مرئوس است که ایشان بایدنه تحت مدیریت خود دارد. بخش قابل توجهی از جامعه که مردم عادی و غیر شاغل در شغل‌های رایج در مدیریت مدیر مسلط بر همه پرسنل و محیط تحت مدیریت خود بوده، زندگی شغلی ایشان به دست او بوده و اگر توانمند باشد می‌تواند هر گونه دستوری را در حد توان بدنه نیروی انسانی خود به اجرا در بیاورد، اما رهبر و امام امت هر چند قدرت عالی است و اختیارات فراوانی دارد، ولی با یک مدیر سازمان و شر کت تفاوت‌های

بی‌نوشت:

۱- بیانیه «گام دوم انقلاب» رهبر انقلاب اسلامی خطاب به ملت ایران، ۱۳۹۷/۱/۲۲

۲- رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار دانشجویان کرمانشاهی در تاریخ ۱۳۹۰/۷/۲۴ هدف شکل‌گیری جامعه اسلامی و درآمده آن نیل به تمدن اسلامی را «هدفی والا» برای نظام و امت اسلامی معرفی می‌کنند.

۳- ابن‌خلدون، تاریخ ابن‌خلدون، و ابن‌سعد، الطبقات الکبری (لیدن)، به نقل از دائرةالمعارف ویکی فقه

۴- خبرگزاری تسنیم، ۱۳۹۶/۴/۱۲

۵- خبرگزاری تسنیم، ۱۳۹۶/۴/۱۲

۶- بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی، ۱۳۹۸/۱/۱

۷- دیدار خانواده‌های شهدای مریزان و مدافع حرم با رهبر انقلاب، ۱۳۹۶/۳/۲۸

۸- بیانات رهبر انقلاب در دیدار جمعی از ائمه جمعه کشورهای نامیبیا، موزامبیک، آفریقای جنوبی و لسوتو، ۱۳۹۸/۱/۲۳

۹- در برخی بیانات معظم‌له مثل بیانات کارگزاران نظام اسلامی در تاریخ ۱۳۸۲/۸/۶ از عبارت «کشور اسلامی» نیز بیازی این مرحله استفاده شده که منظور ایشان از دو عبارت واحد است.

۱۰- در برخی بیانات معظم‌له از عبارت «تمدن بین‌المللی اسلامی» نیز استفاده شده‌است.

۱۱- بیانات رهبر انقلاب در جمع دانشجویمان کرمانشاه، ۱۳۹۰/۷/۲۴ و نیز دیدار کارگزاران نظام اسلامی در تاریخ ۱۳۸۳/۸/۶

۱۲- بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار دانشجویان کرمانشاه، ۱۳۹۰/۷/۲۴

۱۳- بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار دانشجویان کرمانشاه، ۱۳۹۰/۷/۲۴

۱۴- بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار دانشجویان کرمانشاه، ۱۳۹۰/۷/۲۴

۱۵- بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار دانشجویان کرمانشاه، ۱۳۹۰/۷/۲۴

۱۶- دیدار اعضای شورای عالی «مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت» با رهبر انقلاب، ۱۳۹۷/۲/۶

۱۷- بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار دانشجویان کرمانشاه، ۱۳۹۰/۷/۲۴

۱۸- ایران بدون شاه، جمعی از پژوهشگران اندیکسکه برهان، انتشارات دیدمان، ۱۳۹۷

۱۹- *planning*

۲۰- وظایف و مراحل مدیریت به این شرح است: برنامه‌ریزی، سازماندهی، به کارگماردن، هدایت، هماهنگ‌کردن، گزارش دادن، بودجه‌ریزی

۲۱- اصول و مبانی برنامه‌ریزی، دو ماهنامه توسعه انسانی پلیس، سال سوم، شماره ۱۳۸۵، ۷ ص، ۴۴

۲۲- نجف لکزایی و رقیه جاویدی، نظریه دولت در اندیشه سیاسی آیت‌الله خامنه‌ای، مجله علوم سیاسی، شماره ۱، ص ۱۴۵-۱۶۶، اردیبهشت ۱۳۹۷

۲۳- تحت عنوان «هدایت» و در بسیاری از منابع به عنوان یکی از وظایف مدیر، بر شمرده می‌گردد.

۲۴- محمد آرنجد، تحلیلی بر مفهوم تعلیم و تربیت، ماهنامه سوره، شماره ۵۲-۵۳، ۱۳۹۰، ۶۳ ص

دو

در گفتمان مطرح شده از سوی رهبر انقلاب اسلامی، نیل به تمدن اسلامی دارای پنج مرحله است. این پنج مرحله «انقلاب اسلامی»، «نظام اسلامی»، «دولت اسلامی»، «جامعه اسلامی» و «در نهایت امت اسلامی» یا «تمدن نوین اسلامی»^(۷) هستند.^(۸) رهبر انقلاب اسلامی در دیدار دانشجویمان کرمانشاهی به این مسئله نکات مهمی خاطر نشان می‌شود: ۱- اشعار به هدف نیل به «تمدن نوین اسلامی» از اولین ماه‌های رهبری معظم‌له در بیانات ایشان شروع شد و در طول رهبری ایشان به کرات به آن اشاره شده، پیرامون آن راهبرندهای میانی و کلان ترسیم شده ابعاد و جوانب، فرصت‌ها و تهدیدهای نیل به آن مورد بررسی قرار گرفته است.

در گفتمان مطرح شده از سوی رهبر انقلاب‌اسلامی، نیل به تمدن اسلامی دارای پنج مرحله است، این پنج مرحله «انقلاب اسلامی»، «نظام اسلامی»، «دولت اسلامی»، «جامعه اسلامی» و «در نهایت امت اسلامی» یا «تمدن نوین اسلامی»^(۹) هستند.^(۱۰) رهبر انقلاب در دیدار دانشجویمان کرمانشاهی به این مسئله اشاره می‌کنند: «یک زنجیره منطقی وجود دارد، پیش‌ها این را گفتیم، بحث شده. حلقه اول، انقلاب اسلامی است، بعد تشکیل نظام اسلامی، بعد تشکیل دولت اسلامی، بعد تشکیل جامعه اسلامی و بعد تشکیل امت اسلامی؛ این یک زنجیره مستمری است که به هم مرتبط است.»^(۱۱) ایشان در تبیین اولین مرحله که رخ داده و الان ما از نعمت و برکت آن بهره‌مند هستیم، می‌فرمایند: «منظور از انقلاب اسلامی - که حلقه اول است - حرکت انقلابی است؛ والا به یک معنا انقلاب شامل همه این مراحل می‌شود.

.. یعنی همان حرکت انقلابی و جنبش انقلابی که نظام مزجع را، نظام قدیمی را، نظام وابسته و فاسد را سرنگون و زمینه را برای ایجاد نظام جدید آماده می‌کند.»^(۱۲) ایشان در نظر نظام‌سازی را نیز مرحله بزرگ‌ترین هویت نظام برآمده از انقلاب می‌دانند و بر سر اینکه این هویت توسط مردم با عنوان «جمهوری اسلامی» انتخاب شده است، تأکید می‌ورزند تا مقبولیت این نظام و ساختار و به عبارتی بویایی آن را در کنار مشروعیت این مورد اشاره قرار دهند: «حلقه بعد، نظام اسلامی است. منظور من در اینجا از نظام اسلامی، یعنی آن هویت کلی که تعریف مشخصی دارد که کشور، ملت و صاحبان انقلاب - که مردم هستند - آن را انتخاب می‌کنند. در مورد ما، مردم ما را انتخاب کردند: جمهوری اسلامی. جمهوری اسلامی یعنی نظامی که در آن، مردم سالاری از اسلام گرفته شده و با ارزش‌های اسلامی همراه است. ما از این حلقه هم عبور کردیم.»^(۱۳)

مرحله دولت‌سازی در گفتمان رهبر انقلاب‌اسلامی، شامل شکل‌دهی ساختار، نهادها و قوانین حکومت پدید آمده از دل انقلاب و نظام منتخب و مشروع آن است: «منظور از دولت اسلامی این است که براساس آنچه در دوره تعیین نظام اسلامی به وجود آمد، یک قانون اساسی درست شد؛ نهادها و بنیان‌های اداره کشور و مدیریت کشور معین شد. در اینجا منظور از دولت، فقط قوه مجریه نیست؛ یعنی مجموع دستگاه‌های مدیریتی کشور که اداره یک کشور را برعهده دارند؛ نظامات گوناگون اداره کننده کشور.»^(۱۴)

رهبر انقلاب در سال‌های منتهی به انتهای دهه چهارم انقلاب اسلامی، انقلاب را در مرحله سوم یعنی همین مرحله «دولت اسلامی» می‌داند و اكمال این مقطع حساس را برای ورود به مرحله مهم بعدی، یعنی جامعه اسلامی ضروری می‌داندت: «در مراحل پنج‌گانه اهداف انقلاب اسلامی، پس از مراحل «شکل‌گیری انقلاب» و «ایجاد نظام اسلامی»، اکنون در مرحله «تشکیل دولت اسلامی» هستیم. تاوقتی این مرحله به‌طور کامل محقق نشده‌است، نوبت به «تشکیل جامعه اسلامی» نمی‌رسد و در این صورت، موضوع سبک زندگی اسلامی نیز صرفاً در سطح گفتمان‌سازی در جامعه باقی خواهد ماند.»^(۱۵)

رهبر انقلاب در مرحله چهارم را مرحله تشکیل جامعه اسلامی توسط نظام اسلامی می‌داندت، اما سؤال این است این مرحله که هنوز به طور کامل محقق نشده، چه ویژگی‌هایی دارد؟ آیا جامعه کنونی ما اسلامی نیست؟ در

^[1] «از میان همه ملت‌های زیر ستم، کمتر ملتیی به انقلاب همت می‌گمارد و در میان